

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

เนื่องจากสังคมไทยในปัจจุบันได้มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม คือเปลี่ยนจากสังคมเกษตรกรรมไปเป็นสังคมธุรกิจและอุตสาหกรรมมากขึ้น ส่งผลให้สถาบันครอบครัว ชุมชน วิถีชีวิตและค่านิยมต่างๆ ของสังคมเปลี่ยนไป ทำให้เกิดปัญหาสังคมมากมาย ด้วยเหตุผลนี้เองรัฐบาลจึงมีการกำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติอย่างต่อเนื่องและเปลี่ยนแปลงทุกๆ 5 ปี เพื่อให้สอดคล้องและรองรับการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจและสังคม ที่พัฒนาอยู่ตลอดเวลา ปัจจุบันประเทศไทยใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) ในการชี้กรอบและทิศทางในการพัฒนาประเทศ โดยมีวิสัยทัศน์และการดำเนินการที่ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ในแนวความคิดที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” ในทุกมิติอย่างเป็นองค์รวม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554 : 1) ถ้าหากจะกล่าวถึงการพัฒนาคนแล้วสิ่งสำคัญสูงสุดที่จะช่วยให้การพัฒนาคนสำเร็จลุล่วงไปได้โดยมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ก็คือ การศึกษา

ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศซึ่งนำโดยวิทยาการด้านคอมพิวเตอร์ และการสื่อสาร โทรคมนาคมที่นำสมัย ทำให้เกิดการประยุกต์ใช้ประโยชน์ในสาขาต่างๆ อย่างกว้างขวางทั้งในภาครัฐและเอกชน ทั้งในวงการธุรกิจและการพัฒนาสังคม สำหรับทางด้านการศึกษาเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทสำคัญร่วมกับการจัดการศึกษาของประเทศในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาคนและสังคม เนื่องจากเทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทและมีอิทธิพลอย่างมหาศาลต่อการเปลี่ยนแปลงความคิด ทักษะ ค่านิยม และพฤติกรรมของคนในสังคม (ไชยยศ เรืองสุวรรณ. 2546 : 66) ปัจจุบันจะพบว่า IT (Information Technology) หรือ ICT (Information and Communication Technology) ได้กลายมาเป็นปัจจัยหลักของระบบการจัดการศึกษา การเรียนการสอน และขยายออกไปสู่ การใช้ในวิถีชีวิตปัจจุบัน โดยเฉพาะในการจัดการเรียนการสอน นับตั้งแต่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นต้นมา ระบบการศึกษาได้รับการ

ปฏิรูปไปพร้อมๆ กันกับการปฏิรูประบบราชการ ในส่วนของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษานั้น ได้มีการปฏิรูปอย่างครบถ้วนทั้งระบบ ทำให้เกิดความคาดหวังใหม่ทั้งใน ด้านมาตรฐานและคุณภาพของการศึกษา โดยเฉพาะเทคโนโลยีการศึกษาและการเรียนการสอนได้เปลี่ยนโฉมหน้าใหม่จากการเน้นการใช้เทคโนโลยีการศึกษาและการเรียนมากขึ้น การพัฒนาการเรียนการสอนได้ประยุกต์วิธีระบบสู่การปฏิบัติไปพร้อมๆ กับการประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในระบบการเรียนมากขึ้น (ไชยยศ เรืองสุวรรณ. 2548 : 1) ประโยชน์จากการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนการสอนช่วยให้ผู้เรียนมีโลกทัศน์ที่กว้างไกล เพราะสามารถหาความรู้เพิ่มเติมได้อย่างรวดเร็วและทันสมัย อีกทั้งยังมีทักษะในการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศสร้างและพัฒนาเนื้อหาเป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ (Learning by doing) ช่วยสร้างบุคลิกภาพและความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของสังคมไทยในยุคปัจจุบัน (ไชยยศ เรืองสุวรรณ. 2546 : 82) ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีผลกระทบต่อระบบการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะนักเรียนที่ต้องปรับตัวให้เข้ากับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ต้องเรียนรู้และปฏิรูประบบการเรียนการสอนไปตามกระบวนการและความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

รัฐบาลในหลายประเทศจึงได้ตระหนักถึงความสำคัญและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีมาใช้ในการวงการศึกษา และเป็นที่น่ายินดีที่รัฐบาลไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญนี้เช่นกัน โดยการบรรจุเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไว้ในหมวด 9 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542 : 18-19) สาระสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่กล่าวถึงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษาในหมวด 9 ระบุว่า เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาบุคลากรที่สำคัญในสังคม โดยเฉพาะในภาคการศึกษาและการฝึกอบรมซึ่งเป็นการเรียนรู้สารสนเทศในรูปแบบต่างๆ ทั้งที่เป็นข้อมูลข่าวสารหรือความรู้ ดังนั้นพระราชบัญญัติฉบับนี้ จึงให้รัฐวางกฎเกณฑ์และการบริหารจัดการกับเทคโนโลยีที่เป็นประโยชน์ในด้านการจัดการศึกษา โดยกล่าวไว้ในมาตรา 66 ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ทำให้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เมื่อพิจารณาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติในหมวด 9 รวมทั้งแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 - 2549 แล้วพบว่า มาตรฐานและคุณภาพการศึกษาคือ เป็นผลรวมหรือจุดหมายปลายทาง ได้แก่ ผู้เรียนมีคุณภาพ คือ เป็นคนที่มีคุณค่า มีประโยชน์ต่อตนเองและสังคม แนวทางที่จะทำให้ทราบถึงคุณภาพและประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลิตและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาต้องอาศัยข้อเสนอแนะจากการ

ประเมินผลและในการประเมินผลใดๆ ถ้ามีตัวบ่งชี้เป็นเกณฑ์ที่กำหนดไว้อย่างชัดเจนเหมาะสม ก็จะทำให้การประเมินทำได้ง่าย มีประสิทธิภาพ และช่วยรักษามาตรฐานของผลงาน ผลการปฏิบัติงานและยังใช้เป็นแนวทางสำหรับดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้บรรลุผลในระดับที่พึงปรารถนาได้ และวิธีการที่จะกำหนดตัวบ่งชี้ที่มีความถูกต้องเชื่อถือได้มากที่สุดวิธีหนึ่งคือ การใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi technique) ซึ่งเป็นวิธีการที่จะให้ได้มาซึ่งมติของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จากการสร้างแบบสอบถามของผู้วิจัยเป็นมาตรฐานค่าส่งไปยังผู้เชี่ยวชาญ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นเช่นไร ผู้เชี่ยวชาญท่านนั้นตอบเช่นไร และให้พิจารณาตอบอีกครั้ง ซึ่งจะตอบเหมือนเดิมหรือเปลี่ยนแปลงจากเดิมก็ได้ กรณีที่ตอบเหมือนเดิมโดยที่มีความเห็นแตกต่างจากกลุ่มจะต้องให้เหตุผลประกอบด้วย ดำเนินการเช่นนี้ไม่เกิน 2 รอบ ก็จะได้ความเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่จะนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป (บุญชม ศรีสะอาด. 2540 : 93 - 94)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาตัวบ่งชี้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยอาศัยการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตัวบ่งชี้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมถึงนำตัวบ่งชี้คุณภาพมาตรฐานด้านเทคโนโลยีการศึกษาของครูผู้สอนทั้งในประเทศและต่างประเทศ มาวิเคราะห์เพื่อสร้างกรอบแนวคิดในการพัฒนาตัวบ่งชี้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อเป็นข้อเสนอแนะให้ผู้เกี่ยวข้องนำมาใช้ในการวางแผนพัฒนาความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีการศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นต่อไป

คำถามการวิจัย

1. ตัวบ่งชี้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีอะไรบ้าง
2. ตัวบ่งชี้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีค่านำหนักความสำคัญแตกต่างกันอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อกำหนดค่านำหนักความสำคัญของตัวบ่งชี้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ 4 ด้าน คือ ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตด้านระยะเวลา

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรคือ อาจารย์ในระดับอุดมศึกษา สศึกษานิเทศก์และครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มหาสารคาม

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยมี 2 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มตัวอย่างที่ 1 ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการพัฒนาตัวบ่งชี้ความสำคัญของตัวบ่งชี้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มหาสารคาม จำนวน 20 ท่าน ได้มาโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ประกอบไปด้วยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับกลุ่มสาระการเรียนรู้และเทคโนโลยี การสอนเกี่ยวกับกลุ่มสาระการเรียนรู้และเทคโนโลยี ซึ่งผู้วิจัยและคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วมกันพิจารณาคุณสมบัติของผู้ที่เหมาะสมตามที่กำหนดไว้ ดังนี้ มีวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรีขึ้นไป และมีตำแหน่งทางวิชาการหรือประสบการณ์ทำงานอย่างน้อย 7 ปี

กลุ่มตัวอย่างที่ 2 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่กำหนดนำหน้าหาคะแนนความสำคัญของตัวบ่งชี้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและประเมินองค์ความรู้ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26 มหาสารคาม จำนวน 10 ท่าน ได้มาโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ประกอบไปด้วยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับกลุ่มสาระการเรียนรู้และเทคโนโลยี การสอนเกี่ยวกับกลุ่มสาระการเรียนรู้และเทคโนโลยี ซึ่งผู้วิจัยและคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วมกันพิจารณาคุณสมบัติ ของผู้ที่เหมาะสมตามที่กำหนดไว้ ดังนี้ มีวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรีขึ้นไป และมีตำแหน่งทางวิชาการหรือประสบการณ์ทำงานอย่างน้อย 7 ปี

2. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ตัวบ่งชี้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการศึกษาตัวบ่งชี้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ของหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ปีการศึกษา 2554

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ตัวบ่งชี้ หมายถึง ตัวแปรหรือสารสนเทศที่บ่งบอกถึงลักษณะของความสามารถ ในการใช้เทคโนโลยี ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
2. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี หมายถึง มีความสามารถในการเลือกและใช้ เทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเอง และสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสมและมีคุณธรรม
3. ตัวบ่งชี้ด้านเทคโนโลยีการศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ ที่พึงประสงค์สำหรับมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้น เพื่อใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับ การส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประเมินคุณภาพด้าน ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
4. ตัวบ่งชี้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับ คุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ในการเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์ และมีทักษะ กระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์
5. ความเหมาะสมของตัวบ่งชี้ หมายถึง ตัวบ่งชี้ที่มีความสอดคล้องกับ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

6. ความเป็นไปได้ของตัวบ่งชี้ หมายถึง ความสามารถในการดำเนินการตามตัวบ่งชี้
นั้นๆ โดยได้มาจากการแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ได้ตัวบ่งชี้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. เป็นแนวทางในการนำตัวบ่งชี้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ไปใช้กับบุคคล
ที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY